

עת"א 4631/10/19 - רמי עזרן נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עת"א 4631-10-19 עזרן(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כב' השופט אהרון משניות
העותר	רמי עזרן (אסיר) באמצעות ב"כ עו"ד שני מורן
נגד	שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים באמצעות ב"כ עו"ד נדב אוחנה
המשיב	

פסק דין

עניינה של עתירה זו, בטענת העותר כי הגבלת האפשרות לשוחח עם ילדיו הקטינים, במסגרת שלילת טובות ההנאה שננקטו כנגדו, אינה סבירה ואינה מידתית, ופוגעת בזכותו הבסיסית של העותר לשמר את הקשר עם ילדיו.

העותר מרצה עונש מאסר של כ-17 שנים, שנגזרו עליו לאחר שהורשע בשורה של עבירות חמורות, בשלושה גזרי דין בתיקים שונים, אשר שניים מהם ניתנו בעת שהעותר היה נתון במאסר, והם מתייחסים לעבירות שבוצעו ע"י העותר בעת שהיה מאחורי סורג ובריח.

שאלת הקשר הטלפוני בין העותר ובין ילדיו, נדונה כבר בעבר בשורה של פסקי דין, שראשיתם בהחלטה של המשיב לשלול מהעותר ביקורים ושיחות טלפון, עם הגשת כתב אישום חדש נגדו. בעקבות זאת, הגיש העותר עתירה לבית משפט זה - עת"א 5080-08-17, וביקש את סעדו.

בעת הדיון בעתירה, כחודשיים לאחר הגשתה, ביום 22.10.19, התברר כי עוד קודם מועד הדיון, הקל המשיב במגבלות שהועלו על העותר, ובין היתר ניתן לו לשוחח עם ילדיו 10 דקות מדי יום. ובכל זאת, בית המשפט הורה להכפיל את משך השיחה היומי עם הילדים, ולהעמידו על 20 דקות ביום.

כחצי שנה לאחר מכן, הגיש העותר עתירה נוספת - עת"א 14131-04-18, ובה ביקש העותר בין היתר להסיר את המגבלות על הקשר הטלפוני בינו ובין ילדיו. בית המשפט קבע בעניין זה, בפסק דינו שניתן ביום 30.5.18, כי אין במידע המודיעיני שהוצג באותו מועד בפני בית המשפט, כדי להצדיק הגבלה כה משמעותית על הקשר הטלפוני האמור, והורה

להגדיל את משך הזמן שבו יוכל העותר לשוחח עם ילדיו לשעה בכל יום.

כשנה וארבעה חודשים לאחר מכן, ביום 4.9.19, במקביל להחלטה שהתקבלה בדבר החזקתו של העותר בהפרדת יחיד, נערך לעותר שימוע, טרם החלטה בדבר מניעת שיחות טלפון מהעותר, למעט שיחות לעורכי דין. במהלך השימוע, העותר הביע תמיהה על פשר ההחמרה בעניין שיחות הטלפון, אולם עורכות השימוע החליטו להמליץ על שלילת טלפונים למשך חודש, וסממ"ז דרום קיבל את ההמלצה, והורה על שלילה כאמור למשך 30 יום, החל מיום 4.9.19 ועד 3.10.19, כשהוא מנמק החלטתו במידע המודיעיני שקיים נגד העותר.

בעקבות כל ההגבלות שהוטלו על העותר, הוגשה עתירה נוספת - עת"א 12763-09-19, ובפסק הדין שנתתי בעתירה זו, ביום 25.9.19, אשר בו אישרתי את ההחלטה בדבר החזקתו של העותר בהפרדה, ציינתי בקשר להגבלות על קשר טלפוני עם הילדים, כי בשלב זה אינני רואה מקום להתערב בהחלטה, אולם הוספתי כי "ככל שהמשיב מבקש לשקול את הארכת המניעות הזאת, יש לשקול לאפשר לעותר בכל זאת לקיים קשר טלפוני עם ילדיו הקטינים".

עתה מתברר כי למרות ההערה האמורה, החליט הסממ"ז להאריך את מניעת הקשר הטלפוני של העותר למשך 30 יום נוספים, בהחלטתו מיום 3.10.19, ובינתיים ניתנה החלטה על הארכה נוספת של מניעה זאת, אשר שוללת למעשה מהעותר כל קשר טלפוני עם ילדיו.

כאמור לעיל, העותר טוען כי ההחלטה למנוע קשר טלפוני בינו לילדיו, אינה סבירה ואינה מידתית, ואילו המשיב טוען כי המידע המודיעיני בעניינו של העותר, מלמד על מסוכנות שמצדיקה את המשך מניעת הקשר הטלפוני. ראוי לציין עוד בהקשר זה, כי סממ"ז דרום הפנה בהחלטותיו, לחוות דעת עדכנית של חמ"ן מיום 2.10.19, אשר לדידו יש בה כדי לתמוך בהחלטתו.

בהסכמת העותר, עיינתי בחמ"ן בעניינו. בטרם אתייחס לחוות הדעת האמורה, אציין כי בחוות דעת גלויה של משטרת ישראל, מס' 228, מיום 27.10.19, אשר צורפה לתגובת המשיב, מובאת עמדת משטרת ישראל ביחס למניעת הקשר הטלפוני עם ילדיו של העותר, ובשל חשיבות הדברים, אביאם כלשונם:

[...] מ"י סוברת כי מסוכנותו של האסיר גבוהה בעת הזו, ומתנגדת להקלה בתנאיו...אמנם אין מידע ספציפי אודות מעורבות ילדיו בפלילים, אך המידע שהוצג וכן העובדה כי ישנה יכולת בידי האסירים להשתמש בטלפון להעברת מסרים ולקידום פעילות פלילית, מ"י מתנגדת שימוש (כך במקור - א.מ.) טלפוני לאסיר. מצ"ב חוו"ד ידיעת השטח מס' 227... סודית לעיון השופט בלבד, המדברת בעד עצמה. מ"י סוברת כי מדובר בעבריין אשר ממשיך את פעילותו הפלילית ביד רמה למרות המניעות והקלה נוספת רק תהווה עבורו קרקע פורייה לקידום פעילותו. אשר על כן מ"י מתנגדת לבקשתו.

המשטרה מציינת אפוא במפורש כי אין בידה מידע קונקרטי על מעורבות כלשהי בפלילים של ילדיו של העותר, ואינה מציינת כי העותר עשה שימוש בשיחות עם ילדיו בכדי להעביר מסרים לקידום פעילותו הפלילית. כאמור לעיל, עיינתי גם בחמ"ן החסוי, בחוות דעת מס' 227, וכן בידיעה מס' 198, שלפי התאריך שבו נרשמה, עליה ככל הנראה הסתמך הסממ"ז בהחלטתו.

במסמך 227 יש פרטים רבים אודות מעלליו של העותר בעבר, ומטבע הדברים לא אוכל לפרט את תוכנו, ולא ניתן לציין מה יש בו. אולם ניתן גם ניתן לציין מה אין בו, וגם בו לא נטען כי העותר עשה שימוש לרעה, באמצעות שיחות הטלפון עם ילדיו, לצורך קידום פעילותו הפלילית. סיכומי של מסמך זה דומה בעיקרו להערכת הסיכון, שנמצאת בחוות הדעת הגלויה מס' 228 שצורפה כאמור לתגובת המשיב.

גם ידיעה מס' 198 אינה שותה במהותה ממסמכים 227 ו-228 שנזכרו לעיל. היא כוללת בעיקר הערכה צופה פני עתיד, וגם בה אין מידע קונקרטי אודות ניצול לרעה של הקשר הטלפוני עם הילדים, לצורך קידום פעילות פלילית. מיותר לומר כי העובדה שאותה הערכה מופיעה בכמה מסמכים שונים, אינה מוסיפה מאומה למשקלה של הערכה זו. בסופו של דבר, השאלה היא האם יש במידע הכולל אודות העותר, כדי להצדיק פגיעה כה חמורה, בזכות כל כך בסיסית של קשר של אדם, כל אדם וגם אסיר בכלל זה, עם ילדיו.

הנושא של קשר טלפוני של אסירים, מוסדר בפקודת נציבות 04.36.00, אשר סעיף 1(ב) שבה קובע במפורש כי "הקשר הטלפוני לאסיר מהווה טובת הנאה". אולם ההגדרה כטובת הנאה, אין משמעה כי ניתן בנקל לשלול אותה מהאסיר, ופקודת נציבות 04.17.00 אשר עוסקת בהענקת טובות הנאה ושלילתן, אף קובעת במפורש בסעיף 1(ה) כי "שלילת טובות הנאה היא הליך מעין שיפוטי...". לכן קיימת חובת מתן שימוע לאסיר בטרם החלטה על שלילת טובות הנאה, ולכן גם כל החלטה בדבר שלילת טובות הנאה מאסיר, צריכה להיות סבירה ומידתית.

כאמור לעיל, בפסק דין קודם שניתן בבית משפט זה לפני שנה וחצי בקירוב, הוריתי למשיב לאפשר לעותר לשוחח עם ילדיו שעה בכל יום, וגם אותה החלטה ניתנה לאחר שהמידע המודיעיני נגד העותר הוצג לבית המשפט, ובית המשפט קבע כי אין במידע האמור כדי להצדיק פגיעה כה משמעותית בקשר הטלפוני שבין העותר וילדיו. דומה כי הדברים שנאמרו באותו פסק דין, יפים גם לעת הזאת, בנסיבות שלפנינו.

ככלל, נראה כי בכדי להצדיק את סבירותה של החלטה, שיש בה פגיעה כה משמעותית בזכות כל כך בסיסית, כמו קשר בין הורה וילדיו, לא כצעד עונשי לפרק זמן מוגבל, אלא כאמצעי זהירות שאינו מוגבל בזמן, נדרש קיומם של שני תנאים מצטברים: התנאי האחד הוא קיומה של תשתית ראייתית קונקרטיה שיכולה להצדיק נקיטת אמצעי כה פוגעני, והתנאי הנוסף הוא שלא ניתן להשיג את התכלית של השימוש באותו אמצעי, באמצעות נקיטת צעדים פחות פוגעניים.

בנסיבות שלפנינו, אני סבור כי שני התנאים הללו אינם מתקיימים. כאמור לעיל, המשטרה מאשרת בפה מלא כי אין ברשותה מידע כלשהו על מעורבות של ילדיו של העותר בפלילים, וגם המידע המודיעיני אינו כולל ראייה קונקרטיה כלשהי שיכולה לבסס חשש ממשי למעורבות כזו. לכן, לא ניתן לומר כי קיימת תשתית ראייתית קונקרטיה שיכולה

להצדיק מניעה גורפת של קשר טלפני בין העותר וילדיו.

אשר לתנאי השני, גם אם קיים חשש ערטיילאי צופה פני עתיד, פן העותר ינצל לרעה את הקשר הטלפוני עם ילדיו, הפקודה של הקשר הטלפוני בעצמה נותנת כלים פחות פוגעניים, בכדי להתמודד עם חשש כזה. לצורך זה, נקבעה בסעיף 5 לפקודה, האפשרות להאזין לשיחות טלפון של אסירים, במקרים מסוימים המפורטים בסעיף, באמצעות סוהר שיימצא בסמוך לטלפון, ויוכל להאזין לשיחתו של האסיר.

בנסיבות אלה, ההחלטה בדבר שלילה מוחלטת של קשר טלפוני בין העותר וילדיו היא מרחיקת לכת, ופוגעת יתר על המידה בזכותו הבסיסית של העותר לשמור על קשר שוטף עם ילדיו, מבלי שקיימת תשתית ראייתית קונקרטית שיכולה להצדיק פגיעה כה חמורה בזכות זו. הדברים אמורים ביתר שאת, כאשר עסקין בעותר שנמצא עתה בהפרדה, שבה בלאו הכי נפגעות רבות מזכויותיו.

נוכח כל האמור לעיל, התוצאה היא שאני מקבל את העתירה, ומורה למשיב לאפשר לעותר לקיים קשר טלפוני עם ילדיו, בתנאים שנקבעו בפסקי דין קודמים של בית משפט זה, כאשר דן בסוגיה זו, לאמור: שיחה של שעה מדי יום, באמצעות טלפון קווי בלבד, ובאמצעי ניטור שייקבעו ע"י המשיב.

מובהר בזאת כי מדובר בקשר טלפוני עם ילדיו של העותר בלבד, והעותר מזהר שלא לנצל אפשרות זו, לצורך קיום קשר, במישרין או בעקיפין, עם גורם אחר כלשהו, בין אם באמצעות שיחת ועידה, ובין אם בכל דרך אחרת.

בנסיבות העניין, נוכח העובדה שפסק דין זה ניתן בלא נוכחות הצדדים, אני קובע כי האמור בפסק דין זה ייכנס לתוקפו ביום 11.11.12 בשעה 12:00, בכדי לאפשר למשיב לשקול אפשרות להגשת רע"ב, ככל שימצא לנכון לעשות זאת.

המזכירות תעביר פסק דין זה ללא דיחוי לעותר ולב"כ הצדדים.

ניתן היום, י"ב חשוון תש"פ, 10 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.